

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**CİNGÖZOĞLU ÂŞIK SEYİT OSMAN ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA
(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)**

Tezi Hazırlayan
Hakan MUCUK

Tezi Yöneten
Dr. Bayram DURBİLMEZ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Şubat 2007
KAYSERİ

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**CİNGÖZOĞLU ÂŞIK SEYİT OSMAN ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA
(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)**

Tezi Hazırlayan
Hakan MUCUK

Tezi Yöneten
Dr. Bayram DURBİLMEZ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Şubat 2007
KAYSERİ

Dr. Bayram DURBİLMEZ danışmanlığında **Hakan MUCUK** tarafından hazırlanan “Cingözoğlu Âşık Seyit Osman Üzerine Bir Araştırma (İnceleme-Metin-Sözlük)” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

03/04.2007

JÜRİ:

Başkan :Dr. Bayram DURBİLMEZ

Üye : Prof. Dr. İsmail GÖRKEM

Üye : Prof. Dr. Mustafa ÜNAL

[Handwritten signatures of the jury members]

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulunun 06.05.2007 tarih ve ..13..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

06/05/2007

Enstitü Müdürü

Prof. Dr.

Kerim TÜRKMEN

ÖN SÖZ

“Sözlü ve yazılı yollardan aktarma ve yayılmada, bir şiir başka başka âşıklara mal edildiği gibi, bir âşığın kendinden önce yaşamış bir meslekdaşının mirasına oturtulduğu da çok olur; elbette, sanat onuru olan bir âşık bunu kendisi yapmaz ama onun şiirlerini söyleyenler, kuşaktan kuşağa aktaranlar bilerek bilmeyerek onun “günâhına girer”; çok ünlü âşıklar böylece az tanınmış meslekdaşlarının adlarını unutturmuşlar, onların eserlerini kendi üstlerine tapulandırmışlardır, daha yaşadıkları çağlarda ya da ölümlerinden sonra...Bu nedenlerle, büyük ün bırakmış olarak sayacağımız âşıkların adlarına “temsili” bir anlam vermeliyiz. Adları anılmayan nice âşıkların da bu ünlülerden aşağı değerinde kalmayan güzel, ya da belge değeri bakımından önemli şiirler yaratmış olabileceklerini kabul etmek, adlarının anılmasına ve anılmamasına bir değer yargısı yüklemek gerekir.” (Boratav 2000c: 30-31)

“Güneyde, belki Karacaoğlan’a, Dadaloğlu’na bakarak ikinci, üçüncü planda, belki onlar kadar ünü yayılmamış, ama yine de, kendi zamanlarının içinde yaşadıkları muhîtin, çeşitli şartlarının, seyirci kaldıkları veya iştirak ettikleri hayat kavgalarının, ustalarında duyamadığımız yankılarını bize kadar getiren birçok şâir vardır; bunların eserlerini ve şahsiyetlerini gelecek nesiller yavaş yavaş, gömülmüş oldukları toprak yığını altından çıkaracaklardır.” (Boratav 1991b: 22)

(Pertev Naili BORATAV)

Kültür varlıklarımızın zenginliği kadar, onlara sahip çıkılması da önemlidir. Kültür, yaşama ve mücadele vasıtasıdır; kişinin tabiattan ve öteki canlılardan gelen tehlikelere karşı varlığını koruması ve devam ettirmesi için vasıtalara ihtiyacı vardır. Bunlar alet, makine gibi vasıtalarla bilgi, inanç ve benzeri güçlerden oluşur. Bundan başka insanoğlu tabiatın verdikleriyle yetinmez, dünyayı hazır bulduğu şekilde bırakmaz, daha güzel bir duruma getirmek çabasına girer. Böylece insanın meydana getirdiği eserlerin bütününe kültür diyoruz. Bu niteliğiyle kültür, insanın yaratıcı gücünü yansıtır ve öteki canlılardan üstün durumda olduğunu gösterir.

Halk kültürü toplumların dış etkenlerden uzak kalarak güçleri ve imkânları ölçüsünde çevre şartlarından ve kaynaklarından yararlanmak suretiyle ihtiyaçlarını karşılamak üzere ortaya koydukları maddî ve manevî eserlerin bütünü olarak tanımlanabilir. Bu niteliğiyle medeniyetin temelini oluşturan halk kültürü toplumların yaratıcı gücünün göstergesidir. Yaşamayı mümkün kılan alet ve vasıtalarla kullanılan eşya ve çeşitli ihtiyaç maddeleri halk kültürünün maddî yönünü meydana getirir. Bunların yanında toplumların dünya görüşü, bilgi düzeyi, inanışları, toplum değerleri, gelenek ve

III

göreneklere, düşünce ve sanat eserleri de halk kültürünün manevî tarafını oluşturur. Milletlerin dünden bugüne akıp gelen varlıkları, en iyi şekilde halk kültüründe kendini gösterir. Milletlerin varlıklarının temeli birinci derecede halk kültürüne dayanır; halk kültüründe yer eden kavramlar, inançlar ve toplum değerleri milletlerin gücüyle birlikte mücadele ruhunu en iyi şekilde besleyen kaynaklardır.

Biz de bu çalışmamızda konar göçer bir toplumun sözcüsü olan, halk kültürü içinde yaşayan Cingözoğlu'nu inceleyeceğiz. Cingözoğlu obası ile ilgili bilgi-belge değeri olan yazılı kaynak yoktur. Bundan dolayı çalışmamızda sözlü kültür ortamında yaşayan anlatılardan, hikâyelerden ve Cingözoğlu olgusuna ait diyebileceğimiz şiirlerden yararlanacağız. Yani bir sözlü tarih¹ çalışması yapacağız.

Bu çalışmamızda bugüne kadar tek bir kişi olarak verilen Cingözoğlu Seyit Osman'ın aslında tek bir şahsiyet olmadığını kaynak kişilerden alınan bilgiler ve çeşitli şiirlerden hareketle belirlemeğe çalışacağız. Yani Cingözoğlu'nun Karacaoğlan, Dadaloğlu gibi bir olgu, fenomen olduğunu ispatlamaya çalışacağız.

Farklı şahsiyetler olarak vereceğimiz Seyit ve Osman'ın biyografilerini oluştururken ve yaşadıkları dönemi tespit etmeye çalışırken halk anlatılarını ve şiirleri esas alacağız.

Bu çalışmamızda halk anlatılarını değerlendirirken topladığımız bilgileri karşılaştırarak müşterek bir metne ulaşacağız. Diğer malzememiz olan şiirleri değerlendirirken ise bunların edebî bir ürün olduğu ve bunlarda anlatılanlara hiçbir zaman kesin doğru gözüyle bakamayacağımızı göz önünde bulunduracağız. Bu yüzden Cingözoğlu olgusuna ait diyebileceğimiz türkü şiirlerden çıkaracağımız sonuçları tamamen doğru ya da gerçek olarak nitelendiremeyiz.

Çalışmamızda kullandığımız şiirleri, Ahmet Şükrü Esen'in "Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Boratav Arşivi"nde yer alan ve Fahri Bilge'nin "Millî

¹ Sözlü tarih, belirli bir konuda o konu ile ilgili kişilerle yapılan ve kaydedilen uzun söyleşiler sonucu ortaya çıkan bilgileri, tarih disiplini içerisinde değerlendirmeyi ve incelemeyi amaç edinir. (Görkem 2006: 40).

Kütüphane”de bulunan defterlerindeki Cingözoğlu geleneğine ait olan şiirler ile sözlü kültürde yaşayan şiirler oluşturmaktadır.

Bu çalışmada şöyle bir yol izlenmiştir. Öncelikle Ahmet Şükrü Esen ve Fahri Bilge'nin defterlerindeki Cingözoğlu olgusuna ait olan şiirler, Arap harfli asıllarından Latin harflerine aktarılmıştır. Defterlerden, şiirlerden, kaynaklardan ve kaynak kişilerden aldığımız bilgilerden hareket ederek Seyit ve Osman'ın yaşamları ve edebî kişilikleri hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra da şiirlerin şekil ve muhteva bakımından değerlendirilmesi yapılmıştır. Metin bölümünde Cingözoğlu olgusuna ait olan bu şiirler, başlığın ilk harfine göre alfabetik bir sıraya konulmuş, Prof. Dr. İsmail Görkem'in *Yeni Bilgiler Işığında Dadaloğlu: Bütün Şiirleri*, adlı eserinde uyguladığı *Metin İle İlgili Özel Bilgiler* başlığı altında [varsa] Derleyenin Açıklaması, [varsa] Metnin Hikâyesi ve Metin Üzerinde Düşünceler bölümleri sırası ile verilmiştir. Genellikle birinci kaynak, metni kurarken esas alınmıştır. Cingözoğlu olgusuna ait olan şiirler, ilk dörtlüklerinin son mısrası esas alınarak alfabetik olarak dizilmiştir. Bu konuda çalışma yapacak araştırmacılara kolaylık olması düşüncesiyle hazırlanmış olan sözlük bölümünde de sözcüklerin anlamı verilmiştir.

Çalışmalarında, fikir ve görüşleriyle bana her zaman yardım eden tez danışmanım Dr. Bayram DURBİLMEZ'e, bu tezi almamda bana yol gösteren ve çalışmalarıyla da destek olan Prof. Dr. İsmail GÖRKEM'e, bilgi ve çalışmalarıyla bana destek olan Prof. Dr. Hayrettin RAYMAN'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Hakan MUCUK

CİNGÖZOĞLU ÂŞIK SEYİT OSMAN ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA (İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)

Hakan MUCUK

ÖZET

Tezimizin konusunu, bugüne kadar yapılan çalışmalarda araştırmacıların tek bir kişi olarak verdiği Cingözoğlu Seyit Osman'ın incelenmesi, Cingözoğlu'nun Karacaoğlan, Dadaloğlu gibi olgu olduğunun ispatlanması, Cingözoğlu geleneğinin tespit edilmesi ve bu geleneğe ait türkü şiirler oluşturmaktadır.

Bu geleneğe ait türkü şiirleri ise halk arasından topladıklarımız, Ahmet Şükrü Esen'in şu an "Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Boratav Arşivi"nde bulunan yirmi yedi defteri ile Fahri Bilge'nin "Millî Kütüphane"de bulunan beş defterindeki türkü şiirler oluşturmaktadır.

Çalışmamızda ilk önce XIX. yüzyıl Osmanlısının sosyal, siyasî ve kültürel ortamını ve Cingözoğlu obasının da mensubu olduğu Avşar aşiretini inceledik. Daha sonra Türklerde âşıklık geleneğini geçmişten günümüze kadar olan seyri içerisinde ele alıp, bu geleneğin temellerinden ve esaslarından bahsettik. Şiirlerden, diğer kaynaklardan, defterlerden ve halk anlatılarından hareketle Cingözoğlu geleneğini tespit ettik. Bu geleneğe mensup Cingözoğlu Seyit ve Cingözoğlu Osman'ın hayatı, edebî kişiliği, şiirlerinin şekil, muhteva ve motif özellikleri hakkında bilgi verdik. Daha sonra Cingözoğlu geleneğine ait olan şiirlere ilk dörtlüklerinin son mısrasını başlık olarak verdik. Tüm şiirleri bir araya getirerek başlıklarının ilk harfine göre sıraladık ve varsa şiirlerin hikâyelerine yer verdik. [varsa] Derleyenin Açıklaması, [varsa] Metnin Hikâyesi ve Metin Üzerinde Düşünceler kısımlarına yer verdik. Araştırmacılara kolaylık olması açısından hazırladığımız sözlük bölümünde de her sözcüğün anlamını verdik.

Bu araştırmamız hakkında yazılı kaynaklarda çok fazla bilginin bulunmaması, daha önce tek kişi olarak verilen şahsiyetin aslında Seyit ve Osman olmak üzere farklı kişiler olduğunun ve "Cingözoğlu Geleneği"nin tespit edilmesi ayrıca daha önceden yayınlanmamış şiirlerin bu çalışmada yer alması, tezimizin önemini arttıran hususlardandır.

Anahtar Sözcükler :Cingözoğlu, Âşıklık Geleneği,Cingözoğlu Geleneği

**A STUDY ON ÂŞIK SEYİT OSMAN
(STUDY – TEXT - DICTIONARY)**

Hakan MUCUK

ABSTRACT

The subject of our thesis is to examine “ Cingözoğlu Seyit Osman ”who has been shown as single person by researchers. To prove that Cingözoğlu is a phenomenon like Karacaoğlu and Dadaloğlu and to find out Cingözoğlu tradition and poems in this tradition.

These poems contain ones which collected among people and ones in Ahmet Şükrü Esen’s tmenty seven note books found in Turkish Economic and History organization Boratav Archives and folk poems in five notebooks of Fahri Bilge which is found in “National Library”.

In our research we first studied the ottoman Empire’s social, political and cultural life in the 19th century and Avşar Tribe in which Cingözoğlu belongs. Then we talked about “ Âşıklık tradition” and basis of this tradition up to now.

We found out about Cingözoğlu tradition by using poems, other sources, notebooks and people’s saying. We gave information about Cingözoğlu Seyit and his literary life and contents and forms of his poem. Then we collected all poems in Cingözoğlu tradition and we ordered them. We told about their stories. In these kinds of poems rhyme is an important factor. For this reason to find out the poems easily we prepared an “ index of poems”. In this index we ordered Cingözoğlu’s poems alphabetically according to their last line of their first quarter note. To make it easier for researchers we gave the meanings of each word in the dictionary section.

Our thesis is very important because there isn’t much information about this subject in written resources. It shows that Seyit and Osman are different people and there are poems that haven’t been edited before.

Key Words:Cingözoğlu, Âşıklık Tradition, Cingözoğlu Tradition

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XV

GİRİŞ

XIX. YÜZYILDA OSMANLI İMPARATORLUĞU

1. SİYÂSÎ , SOSYAL VE KÜLTÜREL ORTAM.....	1
1.1. AVŞARLAR.....	3
1.2. YERLEŞİK DÜZEN VE FIRKA-İ İSLÂHİYE.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK EDEBİYATI VE ÂŞIK ŞİİRİ

1. TÜRKLERDE ÂŞIKLIK GELENEĞİ VE BU GELENEĞİN TEMELLERİ.....	8
2.GELENEKLER.....	11
2.1. Mahlâs Alma Geleneği.....	11
2.2. Bâde İçme Geleneği (Rüya Sonrası Âşık Olma).....	13
2.3. Usta Çıracak Geleneği.....	14
2.4. Atışma Geleneği (Âşık Karşılaşmaları).....	15
2.5. Saz Çalma Geleneği.....	17
2.6. Usta Malı Deyişler Söyleme Geleneği (Başka Âşıklardan Bahsetme).....	18

İKİNCİ BÖLÜM

CİNGÖZOĞLU GELENEĞİ

1. CİNGÖZOĞLU GELENEĞİNİN TESPİTİ.....	19
2. CİNGÖZOĞLU GELENEĞİNİN TEMSİLCİLERİ.....	22
2.1. Cingözoğlu Seyit	22
2.1.1. Hayatı.....	22
2.1.2. Edebî Şahsiyeti.....	24
2.2.Cingözoğlu Osman.....	26
2.2.1. Hayatı.....	26
2.2.2. Edebî Şahsiyeti.....	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CİNGÖZOĞLU GELENEĞİNE AİT ŞİİRLERİN İNCELENMESİ

1. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ.....	29
1.1.Nazım Şekilleri.....	29
1.1.1. Koşma.....	29
1.1.2. Semaî.....	31
1.2.Vezin.....	33
1.2.1. On Birli Hece İle Söylenenler.....	34
1.2.2. Sekizli Hece İle Söylenenler.....	34
1.3. Kâfiye.....	35
1.3.1. Yarım Kâfiye.....	35
1.3.2. Tam Kâfiye.....	35
1.3.3. Zengin Kâfiye.....	36
1.4. Redif.....	36
1.4.1. Kelime Hâlinde Redif.....	37
1.4.2. Ek Hâlinde Redif.....	37
1.4.3. Redifin Mısra Başına Doğru Kayması.....	38
2. MUHTEVA ÖZELLİKLERİ.....	39
2.1. KONU BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	41
2.1.1.Yurt Güzelleme ve Sosyal Konuları İçeren Şiirler.....	41
2.1.1.1. Din ve Tasavvuf.....	41
2.1.1.2. Toplum-Sosyal Hayat.....	44
2.1.1.2.1. Şahıslar.....	44
2.1.1.2.2. Ünvanlar.....	49
2.1.1.2.3. Coğrafi İsimler.....	51
2.1.1.2.4. Millet Adları.....	66
2.1.1.2.5. Giyim – Kuşam.....	69
2.1.1.2.6. Zaman ve Zamanla İlgili Kavramlar.....	72
2.1.1.2.7. Madenler.....	73
2.1.1.2.8. Hayvanlar.....	75
A- Kuşlar.....	75
B- Diğer Hayvanlar.....	79
2.1.1.2.9. Bağ-Bahçe-Çimen-Çiçek ile İlgili Kavramlar.....	84

IX

2.1.1.2.10. Müzik Âletleri.....	86
2.1.2. Kavga, Kahramanlık ve İskân İle İlgili Şiirler.....	88
2.1.2.1. Kavga-Savaş-Kahramanlık.....	88
2.1.2.2. İskân.....	89
2.1.2.3. Savaş Aletleri.....	90
2.1.3. Sevda Şiirleri.....	93
2.1.3.1. Sevgilide Güzellik Unsurları.....	93
2.2. TEMA BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	98
2.2.1. Aşk.....	98
2.2.2. Gurbet.....	99
2.2.3. Hasret (Özlem)	100
2.2.4. Öğüt.....	101
2.2.5. Devrinden Şikâyet.....	101
2.2.6. Tarihî Olaylar.....	102

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

CİNGÖZOĞLU GELENEĞİNDE RENKLER

1. Siyah (Kara)	104
2. Ak (Ağ-Beyaz)	105
3.Elâ.....	105
4. Al (Kırmızı)	106
5. Yeşil.....	107
6. Mor.....	107
7. Kahverengi-Gır-Sarı-Góğ.....	107

BEŞİNCİ BÖLÜM

DİL VE ÜSLÛP

1. ŞİİRLERİN DİL VE ÜSLÛP ÖZELLİKLERİ.....	109
1.1. ŞİİRLERDEKİ SÖZ SANATLARI.....	110
1.1.1. Tenasüp.....	110
1.1.2. Teşbih.....	111
1.1.3. İstiare.....	113
1.1.4. Mübalağa.....	113
1.1.5. Telmih.....	114
1.1.6. Tekrir.....	115

1.1.7. Mecaz-ı Mürsel.....	116
1.1.8. Tecâhül-i Ârif.....	116
1.1.9. Tezat.....	117
1.1.10. İstifham Sanatı (Duyguyu soru biçiminde anlatma)	117
1.1.11. Teşhis (Kişileştirme) Sanatı.....	118
1.1.12. Aliterasyon.....	118

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ

SONUÇ.....	119
------------	-----

YEDİNCİ BÖLÜM

METİNLER

1. METİNLER.....	122
1.1 METİNLERDE ÇEŞİTLENME VE METNİ YENİDEN DÜZENLEME (RECONSTRUCTION)	122
1.2. AÇIKLAMALAR.....	124
1.2.1. Kaynaklar.....	125
1.2.1.1. Yazma Kaynaklar.....	125
A. Ahmet Şükrü Esen.....	125
B. Fahri Bilge.....	126
1.2.1.2. Sözlü Kaynaklar.....	126
1.2.2. Metinlerin Oluşturulması.....	126

CİNGÖZOĞLU GELENEĞİNE AİT ŞİİRLER.....128

1.1- AK KUĞUM KARIŞMIŞ KAZINAN GELİR.....	129
1.2- AK KUĞUM KARIŞMIŞ KAZINAN GELİR.....	131
1.3- GARIŞMIŞ AK KUĞUM KAZINAN GELİR.....	132
2- AL YEŞİL BAHÇELİ KAMAN GÖRÜLÜR.....	134
3- ALA GÖZLÜ BENLİ EŞE'M.....	136
4- ÂLEMEN YOLLARDA TEZ ALIN GELİN.....	138
5- AL KANA BELENDİ YAVRULAR GAYRI.....	140
6-1- ALTI ARAP ATLI DELİN NİC'OLUK.....	141
6-2 ELLERİ MIZRAKLI ELİD NİC'OLUK.....	144

7- ARAP ATIN GOÇ YİĞİDİN GÜN OLDU.....	146
8- AŞK ELİNDEN ZERE GÖNLÜM BEZGİNDİR.....	149
9- ÂŞIKI ODLARA YANDIRIB DURUR.....	150
10- ATAŞI DÜNYAYA SAÇILDI DERLER.....	151
11- AYAKLI ALTIN KÖŞEYİNEN.....	153
12- ÂZAP İLE NİÇİN BANA BAKTIN.....	155
13- BAKIP UĞRUN UĞRUN GÜLMEMEYEDİ.....	157
14- BEL VER DANAC'OĞLU VARİYOR ÇERKEZ.....	158
15- BİRE AĞALAR GENE AĞZIMA SÖZ GELDİ.....	163
16- 1 BİRE AĞALAR KAR'İSMAİL ÖLDÜ MÜ.....	166
16-2 BİRE AĞALAR KARA İSMAİL ÖLDÜ MÜ.....	167
17- BİRİ ŞEKER BİRİ ŞERBET BİRİ BAL.....	169
18- BOZ GURTLARA PAY OLDU YA ÖLÜMÜZ.....	170
19- BÖYLE GELİYOR HATIRA.....	173
20- CİĞERİMİ PÂRE PÂRE DAĞLARIM.....	175
21- ÇEVİRİNİP DURACAK YER VAR ÖNÜNDE.....	176
22- DİN – İSLÂM OLANA AR PADİŞAHIM.....	179
23.1- DOLA BACIM GOLLARINI.....	180
23.2-YANI ÇİFTE KUZU İLE.....	183
24- DÖNDÜ GURBET ELE YOLU AVŞAR'IN.....	186
25.1- ELDEN ELE GİDER ÜNÜ AVŞAR'IN.....	189
25-2 ALLAH ALLAH DİYİP GİDER YARISI.....	196
25.3- ELDEN ELE GİDER ÜNÜ AVŞAR'IN.....	198
25.4- İSTANBUL'A İNDİ ÜNÜ BÂĞLERİN.....	200
26- [.....] ELDEN GİTTİ.....	201
27- GAÇMAN ARKADAŞLAR BİZE ZULDÜR BU.....	203
28- GALKIN UŞAK EVE GİDEK.....	206
29- GANNI SAVAŞ EDENLERDEN KİM GALDI.....	207
30- GECE GÜNDÜZ İŞİM FİĞÂN EYLEDİN.....	209
31.1- GELİNLERİN ZARIYINAN.....	210
31. 2- GELİNLERİN ZARIYINAN.....	212
31. 3- GELİNLERİN ZARIYINAN.....	215
32- GELÜP DE ERZURUMDA ÖLENİM.....	217

33- GIBLEDEN ÇAPANOĞLU GELİR GÖĞDELİ.....	219
34- GIR AT GANATLANMIŞ UÇUP GİDİYOR.....	223
35- GIZILIRMAK SEL GÖRÜNÜR GÖZÜME.....	225
36.1- HANİ SERBEST GEZEN AVŞAR NİC'OLDU.....	230
36.2-AT VERMEMİZ İSKÂNLIKTAN ZOR OLDU.....	233
37- HER YERLERİ MAMUR VARDI BİR GELİN.....	234
38.1- HEY AĞALAR CÜNUNLUĞUN ZAMANI.....	236
38.2-BİRE AĞALAR DURULACAK ZAMAN MI.....	238
39- İNCİNİR O KAŞLAR DİL KENARINDA.....	240
40- KALK GİDELİM ELİNİZE.....	241
41.1- KİRAZIN BAŞINA GONUN DURNALAR.....	243
41.2- KİRAZIN BAŞINA ÇIKIN DURNALAR.....	249
41.3- AYATLANSIN OBRUK BAŞI YOLLARI.....	251
42- MAL TÜKENDİ GEÇİNİYOK KARINAN.....	253
43- MECNUN [.....] ELİ VAR AŞINDA.....	255
44- NEME GEREK ELLİ AĞACIN BİR PULA.....	256
45- O DA VAKTİ GELMİŞ GÖÇÜYOR BUGÜN.....	258
46- OK DEĞMEDEN GÖZLERİMİZ KÖR OLDU.....	259
47- OL BEYT-İ ŞERÎFİ BİLİN Mİ MEŞE.....	261
48- ONUN İÇİN BÜLBÜL KONAR DALLARA.....	263
49- OSMANLILAR FURSANDINAN VURDU MU.....	264
50- ÖNÜ AĞCASU'YA İNDİ TORUN'UN.....	265
51- PENÇE VURUP TEMELİNİ SÖKMEM VAR.....	267
52- PÜRÇUK GULUNCUNU DÖVER.....	269
53- SAĞLAR MELÛL MELÛL BİLMEM NEDENDİR.....	270
54- SANDIM SADRAZAM TUĞUNAN GİDER.....	272
55.1- SEHER VAKTİ GÖÇ EYLEMİŞ ELLERİ.....	273
55.2- SEHER VAKTİ GÖÇ EYLEMİŞ ELLERİ.....	275
55.3- SEHER VAKTİ GÖÇ EYLEMİŞ ELLERİ.....	280
56- SENİN DE ÇEŞMİNE BAKARLAR CİVAN.....	284
57- SIRMAYINAN KARIŞTIRMIŞ SAÇINI.....	286
58- SİNDEL'E YETİRİN BENİ.....	288
59-SÖYLE KAÇ AY OLDU GÖRELİ TURNAM.....	290

60.1- SU YOLUNA ÇIKTIM'OLA.....	292
60.2- CERİNDEN SAYDIM'OLA.....	295
61- VAHDET GÜLÜ GAZEL OLMUŞ SOLMUŞTUR.....	296
62- VALİLER ŞORUNU DUTAR.....	297
63.1- VERDİĞİM NİŞANI AL KOZANOĞLU.....	299
63.2-VERDİĞİM NİŞANI AL KOZANOĞLU.....	303
63.3- SEN DE GÖDLÜNLE GEL EY KOZANOĞLU.....	305
63.4- BERİ GEL HASMINI GÖR MECİT PAŞA.....	307
63.5 VERDİĞİN NİŞANI AL MECİD PAŞA.....	309
64- YALINIZ MERYEM'E HASİRET SALMA.....	311
65- YALMAN KÜLAH GEYER DEYME BÂĞLERİ.....	312
66-YANINDA KANAD OLMAZ KOL OLMAZ.....	314
67- YAVRU ŞAHİN YUVASINA SÜZÜLDÜ.....	316
68- YAYLADIN MI UR KEKLİĞİ.....	317
69- YİĞİDİN BAŞINA GELMEZ HÂL OLMAZ.....	319
8. SÖZLÜK.....	320
9. KAYNAKLAR.....	347
A- Sözlü Kaynaklar.....	347
B- El Yazması Kaynaklar.....	349
C- Basılı Kaynaklar.....	350
EKLER.....	356
EK I : ÂŞIK MEHMET.....	357
EK II : ÂŞIK MEHMET'İN ŞİİRLERİ.....	358
1- ARTIYOR EFKÂRIM GAMİM YAYLALAR.....	358
2- AŞIĞIN OĞLU'N BİLİNİZ Mİ.....	359
3- DADALOĞLU DEDİKLERİ.....	360
4- DAĞLARI GÖRESİM GELDİ.....	361
5- GÖRDÜN BİZİ DEDE BELİ.....	363
6- GÜZELİ YAYLAYA İNMİŞ KAMAN'IN.....	365
7- HANLI HACI MEHMET AĞA NİC'OLDU.....	366

8- İLERDE İSPİLE VAR ZALİM TURNALAR.....	368
9- KAYSERİ KAYSERİ GÜZEL KAYSERİ.....	371
10- KIRCIYINAN TOZ GETİRİR.....	373
11- NE OLUR BEYLER BEYLER HEY.....	374
12- SELAM OLSUN GARDAŞINA (AŞIĞIN OĞLU'NUN ARDINDAN).....	376
13- SILANIN DAĞLARI KARINAN DUMAN.....	378
14- ÜSTÜNDE YALDIZI VAR ALİ BEY.....	379
EK III CİNGÖZOĞLU OSMAN'IN OĞLU, ABUZEYİT'İN NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ.....	380
EK IV HALİL CİNGÖZ'ÜN NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ.....	381
EK V CİNGÖZOĞLU GELENEĞİ MENSUPLARININ SOYAĞACI.....	382
EK VI - 24 OĞUZ BOYU.....	385
ÖZGEÇMİŞ.....	386

C- Basılı Kaynaklar:

- 1- AKSAN, Doğan (1999) **Halk Şiirimizin Gücü**, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- 2- ARI, Bülent (1998) “Cingözoğlu Seyit Osman”, **Adana’da Geçmişten Bugüne Âşıklık Geleneği (Karacaoğlan – 1966) Cilt - 2 içinde**, s.718-730, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü [Başılmamış Doktora Tezi].
- 3- ARTUN, Erman (1996) **Günümüz Adana Âşıklık Geleneği 1966-1996 ve Âşık Feymanî**, Adana: İl Kültür Müdürlüğü Yayınları.
- 4- ATALAY, Besim (1339) **Maraş Tarihi ve Coğrafyası**, İstanbul : Matbaa-i Amire
- 5- ATAMAN, Sadi Yaver (1950) “Hür Fikirleri Yayımda Dağcıl Saz Şâirlerinin Rolü”, **Türk Folklor Araştırmaları**, 87-88.
- 6- AYDOĞDU, Betül (2005) **Fahri Bilge’nin Kayseri Yöresi Halk Bilimi Çalışmaları**, Kayseri: Erciyes Üniversitesi [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi].
- 7- BAŞGÖZ, İlhan (1986) **Folklor Yazıları**, İstanbul: Adam Yayınları.
- 8- BAŞGÖZ, İlhan (2000a) **Türk Halk Edebiyatı (Araştırma-Güldeste)**, Indiana: [Basılmamış Kitap].
- 9- BAŞGÖZ, İlhan (2000b) **Türk Folkloruna Giriş**, Indiana: [Basılmamış Kitap].
- 10- BAYAZIT, Bekir Sami (1974) **Kahraman Maraş’ta Beyazitoğulları Tarihî ve Albümü**, Ankara: Öğretmenler Necati Bey Matbaası.
- 11- BORATAV, Pertev Naili (1991a) **Folklor ve Edebiyat 1981 I**, İstanbul: Adam Yayınları.
- 12- BORATAV, Pertev Naili (1991b) **Folklor ve Edebiyat (1982)-II**, İstanbul: Adam Yayıncılık.
- 13- BORATAV, Pertev Naili (2000a) **Halk Edebiyatı Dersleri I**, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- 14- BORATAV, Pertev Naili (2000b) **İzahlı Halk Şiiri Antolojisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- 15- BORATAV, Pertev Naili (2000c) **100 Soruda Türk Halk Edebiyatı**, İstanbul: Gerçek Yayınları.
- 16- CEVDET PAŞA (1986) **Tezâkir/21-39**, (2. baskı), (Yay.: Cavid Baysun), Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- 17- CUNBUR, Müjgan (1968) **Başakların Sesi/ Türk Halk Şâirleri Eserleri ve Hayatları**, Ankara: Poyraz Reklam Yayınları.

- 18- ÇAPRAZ, Erhan (2005) **Fahri Bilge Defterlerindeki Kayseri ve Yöresi Halk Şairleri**, Kayseri: Erciyes Üniversitesi [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi].
- 19- ÇOBANOĞLU, Özkul (2000) **Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü**, Ankara: Akçağ Yayınları.
- 20- DADALOĞLU, Nebi (1957) “Cingözoğlu Seyit Osman”, **Türk Folklor Araştırmaları**,104: 1661.
- 21- DADALOĞLU, Nebi (1958) “Cingözoğlu Seyit Osman”, **Türk Folklor Araştırmaları**, 100: 1558.
- 22- DADALOĞLU, Nebi (1958) “Cingözoğlu Seyit Osman’ın Bir Şiiri”, **Türk Folklor Araştırmaları**, 108: 1728.
- 23- DADALOĞLU, Nebi (1958) “Dadaloğlu’nun Bir Şiiri”, **Türk Folklor Araştırmaları**, 112: 1800.
- 24- DEVELLİOĞLU Ferit (1996) **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- 25- DİLÇİN, Cem (1995) **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- 26- DURBİLMEZ, Bayram (1993) **Karşı Âşık Murat Çobanoğlu, Hayatı-Sanatı ve Eserleri**, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi].
- 27- DURBİLMEZ, Bayram (1998) **Muhyiddîn Abdal Dîvâm, (İnceleme-Tenkitli Metin)**, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü [Basılmamış Doktora Tezi].
- 28- DURBİLMEZ, Bayram (1999a) **Kayserili Halk Şairlerinin Şiirlerinde Kıbrıs**, Kayseri: Geçit Yayınları.
- 29- DURBİLMEZ, Bayram (1999b) “Âşık Veysel’in Kayserili Ozanlara Etkileri”, **Folklor/ Edebiyat**, S.19 (1999/3), Ankara, s.155-179.
- 30- DURBİLMEZ, Bayram (2000a) “Tarihî Olay-Edebî Metin İlişkileri Bağlamında Kıbrıs Konulu Âşık Tarzı Şiirler Üzerinde Bir Değerlendirme”, **Proceedings of the Third International Congress for Cyprus Studies /Üçüncü Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi Bildirileri, Volume/Cilt:2 Linguistics&Literature**, içinde s.87-105 Gazi Magosa: Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınları.
- 31- DURBİLMEZ, Bayram (2000b) **Âşık Meydânî, Hayatı-Sanatı-Şiirlerinden Örnekler**, Kayseri: Laçın Yayınları.

- 32- DURBİLMEZ, Bayram (2003) **Sorgunlu Sıtkı Divanı**, Kayseri: Bizim Gençlik Yayınları.
- 33- DURBİLMEZ, Bayram (2004) **Taşpınarlı Halk Şâirleri**, Kayseri: Bizim Gençlik Yayınları.
- 34- DURBİLMEZ, Bayram (2006a) “Sarıkamış Yöresi Âşık Tarzı Kültür Geleneği”, **Folklor ve Etnoqrafiya Beynelhalq Elmi Jurnal / Folklore and Ethnography International Scientific Journal**, S.9 (2006/1), s.42-51, Bakü-Azerbaycan.
- 35- DURBİLMEZ, Bayram (2006b) “Somut Olmayan Kültür Mirası: Halk Hikâyeciliği ve Kars Yöresi Âşıkları”, **Mitten Meddaha Türk Halk Anlatıları Uluslar arası Sempozyum Bildirileri / Turkish Folk Narratives from Myth to Meddah International Symposium Paper**, Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- 36- DURBİLMEZ, Bayram (2006c) “Âşıkların Diliyle Erciyes Dağı”, **Prof. Dr. Saim Sakaoğlu’na Armağan**, içinde s.554-570 (Hzl. Prof. Dr. Ali Berat Alptekin), Konya-Haarlem: Kömen-SOTA yayınları.
- 37- DURBİLMEZ, Bayram (2006d) “Kayserili Aşuğlarda Âşık Tarzı Kültür Gelenekleri”, **Erciyes Üniversitesi Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Sempozyumu / Osmanlı Toplumunda Birlikte Yaşama Sanatı: Türk-Ermeni İlişkileri Örneği**, Kayseri: Erciyes Üniveristesi.
- 38- DURBİLMEZ, Bayram (2006e) “Âşık Tarzı Şiirlerde Sözlü Tarih (Kayserili ve Yozgatlı Âşıkların Şiirlerinden Örneklerle)”, **II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni**, Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 10-12 Nisan, Kayseri.
- 39- ELÇİN, Şükrü (1975) “Cingözoğlu Seyit Osman”, **Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi**, C.VII, S.12, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- 40- ELÇİN, Şükrü (1997) **Halk Edebiyatı Araştırmaları I**, Ankara: Akçağ Yayınları.
- 41- ELÇİN, Şükrü (1998) **Halk Edebiyatına Giriş Gözden Geçirilmiş İlâveli Yeni Baskı**, Ankara: Akçağ Yayınları.
- 42- EREN, Muharrem (1992) **Koca Avşar Köyü ve Tarihte Avşarlar**, İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- 43- ESEN, Ahmet Şükrü (1982) **Anadolu Ağıtları**, (Açıklamalar ve Dizinlerle Yayına Hazırlayanlar: Pertev Naili Boratav- Remy Dor), Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.